

Sygn. akt VII U 4784/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Piotrowska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Wielgosz

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2018 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy A. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. C. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 18 października 2017 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu A. C. (1) prawo do emerytury począwszy od dnia 1 września 2017r. oraz stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie.

SSO Ewa Piotrowska

Sygn. akt VII U 4784/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 października 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu A. C. (1) prawa do emerytury

w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.), dalej: ustawa, w postaci braku 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Pozwany organ rentowy wskazał, iż do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uznał ubezpieczonemu następujących okresów zatrudnienia: od 11 marca 1976 r. do 31 maja 1980 r. w (...) K.-G., od 24 maja 1981 r. do 31 grudnia 1987 r. oraz od 01 stycznia 1988 r. do 19 października 1989 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...), od 04 września 1992 r. do 31 marca 1993 r. w Przedsiębiorstwie Usługowo-Produkcyjnym (...), od 01 września 1972 r. do 29 lutego 1976 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym, a nadto od 02 listopada 1989 r. do 01 listopada 1990 r. oraz od 09 stycznia 1991 r. do 30 kwietnia 1991 r. jako okres pracy na kontrakcie. Jednocześnie Zakład uznał okres pracy w szczególnych warunkach od 23 lutego 1981 r. do 23 maja 1981 r. w wymiarze 2 miesięcy i 29 dni (k. 55-55 verte akt emerytalnych).

Od powyższej decyzji odwołanie wniósł ubezpieczony A. C. (1), wskazując, iż przez 45 lat uczciwie pracował, zaś drobne niuansy na świadectwach pracy nie powinny przekreślić jego całego dorobku i ciężkiej pracy (k. nienumerowane akt emerytalnych, k. 2-7 akt sprawy).

W odpowiedzi odwołanie ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu spornej decyzji (k. nienumerowane akt rentowych oraz 20-22 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. C. (1), urodzony w dniu (...), w dniu 28 września 2017 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Wymagany wiek 60 lat ubezpieczony ukończył w dniu 27 czerwca 2017 r.

Ubezpieczony jest członkiem OFE i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek ubezpieczonego o emeryturę z dnia 28.09.2017 r. – k. 1-4 verte akt emerytalnych

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił według stanu na dzień 01 stycznia 1999r. staż sumaryczny 25 lat, 1 miesiąc i 26 dni, w tym 25 lat i 25 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 1 dzień okresów nieskładkowych, jednakże nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 2 miesiące i 29 dni.

dowód: karta przebiegu zatrudnienia – k. 53 akt emerytalnych

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 18 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił A. C. (1) prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.), dalej: ustawa, w postaci braku 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Pozwany organ rentowy wskazał, iż do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uznał ubezpieczonemu następujących okresów zatrudnienia: od 11 marca 1976 r. do 31 maja 1980 r. w (...) K.-G., od 24 maja 1981 r. do 31 grudnia 1987 r. oraz od 01 stycznia 1988 r. do 19 października 1989 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...), od 04 września 1992 r. do 31 marca 1993 r. w Przedsiębiorstwie Usługowo-Produkcyjnym (...), od 01 września 1972 r. do 29 lutego 1976 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym, a nadto od 02 listopada 1989 r. do 01 listopada 1990 r. oraz od 09 stycznia 1991 r. do 30 kwietnia 1991 r. jako okres pracy na kontrakcie. Jednocześnie Zakład uznał okres pracy w szczególnych warunkach od 23 lutego 1981 r. do 23 maja 1981 r. w wymiarze 2 miesięcy i 29 dni.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 18.10.2017 r. – k. 55-55 verte akt emerytalnych

W okresie **od 01 września 1972 r. do 29 lutego 1976 r.** A. C. (2) był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (następnie jako: (...)).

Początkowo od 01 września 1972 r. ubezpieczony pracował w tym zakładzie jako młodociany robotnik w celu nauki zawodu zbrojarz-betoniarz.

W dniu 12 czerwca 1974 r. ubezpieczony ukończył naukę w Zasadniczej (...) w K. w zawodzie betoniarz-zbrojarz w wyniku ogólnym bardzo dobrym.

Z dniem 14 czerwca 1974 r. ubezpieczonemu powierzono obowiązki zbrojarza-betoniarza i przyznano wynagrodzenie w stawce 8,50 zł/godz. (grupa IV).

Ubezpieczony uczestniczył w budowie osiedla w K. przy ul. (...), obecnie H.. Było to bloki z wielkiej płyty. Budowano blok za blokiem. Do powierzonych jemu obowiązków należało wykonanie zbrojeń, wieńców. Prace te ubezpieczony wykonywał na placu budowy. Ubezpieczony nie wykonywał co do zasady innej pracy poza pracą zbrojarza. Sporadycznie zajmował się betonowaniem fundamentów. Ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

dowód: umowa ramowa o zatrudnienie robotnika młodocianego w celu nauki zawodu – k. 9 akt emerytalnych, świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej – k. 11-12 akt emerytalnych, świadectwo pracy z dnia 06.06.1980 r. – k. 16-16 verte akt emerytalnych oraz k. 7-8 akt kapitałowych, akta osobowe – koperta z k. 97 akt sprawy, w tym: pismo z dnia 10.05.1974 r. o powierzeniu obowiązków, umowa ramowa o zatrudnieniu robotnika młodocianego w celu nauki zawodu, świadectwo pracy z dnia 28.02.1976 r., zeznania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 26.02.2018 r. – protokół skrócony k. 75-78 verte, protokół elektroniczny k. 79, zeznania świadków: W. P., R. J. oraz J. T. na rozprawie w dniu 26.02.2018 r. – protokół skrócony k. 75-78 verte, protokół elektroniczny k. 79, legitymacja ubezpieczeniowa – koperta na k. 74 akt sprawy

Od 11 marca 1976 r. do 31 maja 1980 r. ubezpieczony był zatrudniony w Zakładzie Budowlano- (...) na stanowisku zbrojarza-betoniarza w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zakład zajmował się pracami remontowymi w państwowych gospodarstwach rolnych w całym powiecie. W jednym z nich została wyburzona cała hala, a na jej miejscu budowano wielką chlewnię. Wówczas ubezpieczony pracował przy jej ponownej budowie; zajmował się wykonaniem zbrojeń (posadzki były zbrojone, ponieważ jeździły tam ciągniki).

Następnie ubezpieczony pracował przy przebudowie obory w G., gdzie również wykonywał zbrojenia. Ubezpieczony zasadniczo nie zajmował się betonowaniem ze względu na podział obowiązków w jego brygadzie.

Po odbyciu służby wojskowej ubezpieczony wrócił do w/w zakładu i zajął to samo stanowisko, dalej pracując przy budowie zbrojeń. Wtedy zaczęła się budowa elewatorów tj. całej suszarni w G.. Tam pracował przy wykonaniu zbrojeń. Przez okres 2 miesięcy ubezpieczony przygotowywał pręty na jedną z budów.

Stosunek pracy został rozwiązany w związku z jego wypowiedzeniem przez ubezpieczonego.

dowód: świadectwo pracy z dnia 30.05.1980 r. – k. 17 akt emerytalnych oraz k. 9-10 akt kapitałowych, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze z dnia 13.02.2017 r. wystawione przez (...) – k. 36 akt emerytalnych, zeznania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 26.02.2018 r. – protokół skrócony k. 75-78 verte, protokół elektroniczny k. 79, zeznania świadków: Z. W. oraz U. M. na rozprawie w dniu 26.02.2018 r. – protokół skrócony k. 75-78 verte, protokół elektroniczny k. 79, legitymacja ubezpieczeniowa – koperta na k. 74 akt sprawy

W okresie **od 23 lutego 1981 r. do 23 maja 1981 r.** ubezpieczony był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w K. (następnie jako (...) spółka akcyjna) na stanowisku zbrojarza-betoniarza.

okoliczność bezsporna, vide: świadectwo pracy z dnia 23.05.1981 r. – k. 19 akt emerytalnych oraz k. 13-14 akt kapitałowych, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 20.04.2017 r. wystawione przez (...) S.A. – k. 37 akt emerytalnych, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – k. 41 akt emerytalnych, zeznania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 26.02.2018 r. – protokół skrócony k. 75-78 verte, protokół elektroniczny k. 79, legitymacja ubezpieczeniowa – koperta na k. 74 akt sprawy

W okresie **od 24 maja 1981 r. do 31 grudnia 1987 r. oraz od 01 stycznia 1988 r. do 19 października 1989 r.** ubezpieczony wykonywał pracę w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) (następnie zakład został nabyty przez Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. z siedzibą w S.).

Ubezpieczony został zatrudniony na podstawie umowy o pracę z dnia 24 maja 1981 r. na okres próbny wynoszący 14 dni, a po jego upływie na czas nieokreślony. Do pracy ubezpieczony zgłosił się w dniu 24 maja 1981 r.

Od dnia 24 maja 1981 r. do dnia 31 grudnia 1987 r. ubezpieczony wykonywał pracę zbrojarza.

W dniu 13 lutego 1982 r. ubezpieczony otrzymał tytuł mistrza w zawodzie zbrojarz.

Następnie od dnia 01 stycznia 1988 r. zajmował stanowisko majstra budowy w (...) w K.. W okresie jego pracy w tym przedsiębiorstwie budowane były zakłady papiernicze w K.. Jako majster ubezpieczony nadzorował na budowie prace zbrojarskie i betonowanie. Jego praca polegała wtedy na sprawdzeniu na budowie, czy prace zbrojarskie i betonowanie były dobrze wykonywane.

W trakcie tego zatrudnienia w okresie od 20 października 1989 r. ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym w związku z wyjazdem na budowę eksportową.

Stosunek pracy został rozwiązany na mocy porozumienia stron z dniem 27 stycznia 1992r.

dowód: świadectwo pracy z dnia 27.01.1992 r. – k. 27-27 verte akt emerytalnych, świadectwo z dnia 31.03.1991 r. – k. 38,39 akt emerytalnych, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – k. 19-20 akt kapitałowych, pismo Wojewody (...) z dnia 07.12.2000 r. – k. 59 akt kapitałowych, akta osobowe – koperta na k. 64 akt sprawy, w tym: umowa o pracę z dnia 24.05.1981 r., pismo z dnia 19.10.1989 r. – zgoda na urlop bezpłatny w związku z wyjazdem na budowę eksportową w L., świadectwo pracy z dnia 20.01.1988 r. (dot. I okresu zatrudnienia), zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, obowiązki i odpowiedzialność majstra, dyplom uzyskania tytułu mistrza, zeznania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 26.02.2018 r. – protokół skrócony k. 75-78 verte, protokół elektroniczny k. 79, zeznania świadków: E. B. oraz L. M. na rozprawie w dniu 26.02.2018 r. – protokół skrócony k. 75-78 verte, protokół elektroniczny k. 79, legitymacja ubezpieczeniowa – koperta na k. 74 akt sprawy

W okresie **od 02 listopada 1989 r. do 10 czerwca 1991 r.** ubezpieczony wykonywał pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na budowie eksportowej spółki (...) w L..

Zatrudnienie do pracy za granicą nastąpiło za zgodą macierzystego zakładu pracy - (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...).

D. zajmował się budowaniami dróg. Ubezpieczony zajmował stanowisko zbrojarza; pracował na zbrojarni i wykonywał zbrojenia chodników. Wykonywano chodniki o długości wielu kilometrów. Chodniki były betonowe i zbrojone. Ponadto zbrojono skarpy oraz mosty.

Po powrocie z budowy z L. ubezpieczony został zatrudniony na kolejnej budowie eksportowej w N.. Pracę zbrojarza (S.) wykonywał w okresie **od 11 października 1991 r. do 31 grudnia 1991 r.** w P. (...). Wówczas budowano garaż wielopiętrowy.

dowód: zaświadczenie o pracy na budowie eksportowej z dnia 28.05.1991 r. – k. 20 akt emerytalnych, umowa o pracę na budowie eksportowej – k. 21-21 verte akt emerytalnych, aneks do umowy o pracę – k. 22 akt emerytalnych, opinia służbowa – k. 23 akt emerytalnych, umowa o pracę na budowie eksportowej – k. 24-26 akt emerytalnych, zaświadczenie o zarobkach osiągniętych na budowie eksportowej – k. 28 akt emerytalnych, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – k. 25-26 akt kapitałowych, akta osobowe – koperta z k. 99 akt sprawy, w tym: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 07.11.2017 r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, zaświadczenie o osiągniętych zarobkach z dnia 20.07.2001 r., zaświadczenie o pracy na budowie eksportowej z dnia 28.05.1991 r., umowa o pracę, umowa o pracę na budowie eksportowej w N. – koperta na k. 74

akt sprawy, zeznania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 26.02.2018 r. – protokół skrócony k. 75-78 verte, protokół elektroniczny k. 79, legitymacja ubezpieczeniowa – koperta na k. 74 akt sprawy

Od dnia 04 września 1992 r. do 31 marca 1993 r. ubezpieczony był zatrudniony

w Przedsiębiorstwie Usługowo-Produkcyjnym (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku zbrojarz-betoniarz.

Przedsiębiorstwo zajmowało się budową bloków w K. na Osiedlu (...).

Stosunek pracy został rozwiązany na zasadzie porozumienia zakładów.

dowód: świadectwo pracy z dnia 31.03.1993 r. – k. 30-30 verte akt emerytalnych oraz k. 37-38 akt kapitałowych, zaświadczenie o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach z dnia 08.12.2015 r. – k. 40 akt emerytalnych, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – k. 42 akt emerytalnych oraz k. 39 akt kapitałowych, zeznania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 26.02.2018 r. – protokół skrócony k. 75-78 verte, protokół elektroniczny k. 79, legitymacja ubezpieczeniowa – koperta na k. 74 akt sprawy

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach osobowych ubezpieczonego ze spornych okresów (nadesłanych do akt sprawy), jak również w aktach emerytalnych pozwanego organu, których prawdziwość

i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu. W ocenie Sądu Okręgowego fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach jako zbrojarz-betoniarz w spornych okresach znajduje potwierdzenie w zebranym w sprawie materiale dowodowym (świadectwa pracy, akta osobowe).

Niewątpliwie faktyczny rodzaj pracy ubezpieczonego został potwierdzony zeznaniami świadków. Świadek W. P. pracował wraz z ubezpieczonym w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym. Świadek ten zeznał, iż ubezpieczony pracował w tym zakładzie jako zbrojarz, robił zbrojenia do budownictwa mieszkalnego. Świadek oświadczył: „nie kojarzę, aby [ubezpieczony] wykonywał jakieś inne prace w tym zakładzie”.

Świadek R. J. uczęszczał wraz z A. C. (1) do szkoły zawodowej i kształcił się w zawodzie zbrojarza-betoniarza. Następnie świadek wraz

z ubezpieczonym został zatrudniony na stanowisku zbrojarza w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym. Pracowali oni w różnych brygadach i mieszkali obok siebie. Świadek J. zeznał: „nieraz więcej było zbrojenia, a niekiedy betonowania. Pan C. zajmował się tymi pracami w pełnym wymiarze czasu pracy”.

Wspólnie z ubezpieczonym w jednej brygadzie w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym pracował także świadek J. T., który oświadczył: „ubezpieczony pracował jako zbrojarz w pełnym wymiarze czasu pracy”.

W Zakładzie Budowlano- (...) w G. wspólnie z ubezpieczonym pracował świadek Z. W.. W tym czasie świadek był kierownikiem. Świadek ten wskazał, że „Pan C. pracował głównie jako zbrojarz. Zdarzało się, że niekiedy wykonywał pracę przy betonowaniu”.

Świadek U. M. pracował w (...) G. w grupie budowlanej. Jak przyznał, pracował tam wiele lat, znał ludzi, jeździł na wszystkie budowy i widział wykonywane prace. Świadek ten wskazał, iż „pan C. został zatrudniony jako zbrojarz betoniarz”.

W tzw. (...) wspólnie z ubezpieczonym pracował świadek E. B., który zeznał: „pan C. pracował jako zbrojarz. Montował zbrojenia w konstrukcjach żelbetowych”. Świadek ten przyznał, iż pod koniec okresu zatrudnienia ubezpieczony był majstrem. Wówczas nadzorował on prace zbrojarzy. Jednocześnie świadek B. podał: „nadał [ubezpieczony] wykonywał pracę na placu budowy przy pracach zbrojarskich w pełnym wymiarze czasu pracy”.

W latach 1981-1989 kierownikiem budowy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) był świadek L. M.. Świadek ten oświadczył, iż nadzorował prace budowlane i stąd ma wiedzę, jaką pracę wykonywał ubezpieczony. Według świadka ubezpieczony wykonywał swoją pracę przy zbrojeniu w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadek ten zeznał: „pan C. pracował jako betoniarz zbrojarz. Był majstrem, ale dalej pracował fizycznie przy zbrojeniach. Nie robił żadnych papierów”. Świadek ten wyjaśnił również, iż „zwykle zbrojarze po tym jak wykonają zbrojenia, to muszą też zabetonować”.

Należy wskazać, iż świadkowie ci stanowili wiarygodne osobowe źródło dowodowe dla Sądu, ponieważ pracowali wraz z ubezpieczonymi w w/w zakładach pracy w okresach pokrywających się z zatrudnieniem tam ubezpieczonego. Świadkowie ci w sposób zbieżny i dla Sądu wiarygodny opisywali rodzaj i dokładne zadania, jakie wnioskodawca wykonywał

w spornych okresach – nadto w ocenie Sądu mieli oni obiektywną możliwość posiadania wiedzy na temat rodzaju i charakteru pracy ubezpieczonego, mając z nim częstą styczność.

Nadto Sąd oparł się na zeznaniach samego ubezpieczonego, albowiem opowiedział on w sposób spontaniczny, szczegółowy i w ocenie Sądu szczerzy, jakie konkretne zadania należące do zakresu jego obowiązków wykonywał.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego A. C. (1) jest zasadne i z tego tytułu zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 j.t. ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale Dział V w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych pod pozycją 4 wskazano prace zbrojarskie i betoniarskie.

Wskazać również należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia

z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 27 czerwca 2017r. osiągnął 60 rok życia. Wnioskodawca na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy

w wymiarze 25 lat. Nadto należy stwierdzić, iż w świetle wniosku ubezpieczonego zawartego jako załącznik do odwołania i co zostało przyznane przez pozwany organ rentowy, ubezpieczony jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Przedmiotem sporu pozostawało więc ustalenie, czy za prace w warunkach szczególnych uznać można było prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresach jego zatrudnienia w wymienionych powyżej zakładach pracy..

Zgromadzony w aktach sprawy i aktach ZUS, a nade wszystko w zachowanej oryginalnej dokumentacji w postaci akt osobowych (z (...) Przedsiębiorstwa Budowlanego, z (...), z (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...)) materiał dowodowy pozwala w sposób jasny, precyzyjny i nie budzący wątpliwości interpretacyjnych na ustalenie, w jakich okresach ubezpieczony świadczył pracę w szczególnych warunkach. Dowody te dają podstawę, aby zaliczyć ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych wskazane przez niego okresy zatrudnienia i łącznie ustalić staż pracy skarżącego w warunkach szczególnych na wymaganym poziomie co najmniej 15 lat. Zaznaczyć w tym miejscu należy, iż z uwagi na toczące się przeciwko I. S. postępowania przygotowawcze, w których ustalono okoliczność zniszczenia części posiadanej dokumentacji pracowniczej m.in. z (...) G. K., ustaleń dotyczących owego okresu pracy ubezpieczonego dokonał na podstawie pozostałych dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy.

W ocenie Sądu Okręgowego brak podstaw, aby uznać, że praca wykonywana przez ubezpieczonego w ramach nauki do zawodu zbrojarza-betoniarza była wykonywana stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy, co jest jednym z wymogów uznania danego zatrudnienia za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach.

Jak przyjmuje bowiem judykatura, młodociany odbywający naukę zawodu w ramach umowy zawartej z zakładem pracy na podstawie przepisów ustawy z 1958 r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy posiadał status pracownika w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz ubezpieczeniu społecznym, jednakże okres nauki zawodu połączonej z obowiązkiem doksztalcania się w zasadniczej szkole zawodowej nie stanowił okresu pracy

w szczególnych warunkach, wykonywanej na zasadach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 września 2012 r., III AUa 414/12). Okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr. 8, poz. 43 ze zm.) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 r., II UK 169/10; podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2012 r., I UK 130/12; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 r., I UK 262/11). Zatem okres ten nie mógł zostać uwzględniony do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Wobec tego należy stwierdzić, iż brak jest podstaw prawnych do uznania za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy okresu nauki zawodu, tj. w okresie od 01 września 1972 r. do 12 czerwca 1974 r. Z powyższym zgodził się sam ubezpieczony.

Natomiast zdaniem Sądu Okręgowego za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych należy uznać następujące okresy:

- **od 12 czerwca 1974r. do 29 lutego 1976r.** - zatrudnienie w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym; po ukończeniu nauki w Zasadniczej (...) w K. w zawodzie zbrojarz betoniarz ubezpieczonemu powierzono obowiązki zbrojarza-betoniarza; ubezpieczony uczestniczył w budowie osiedla w K. przy ul. (...), obecnie H.; do powierzonych jemu obowiązków należało wykonanie zbrojeń, wieńców; ubezpieczony nie wykonywał innych obowiązków niż jako zbrojarz
- **od 11 marca 1976r. do 31 maja 1980r.** - zatrudnienie w Zakładzie Budowlano- (...) na stanowisku zbrojarza-betoniarza w pełnym wymiarze czasu pracy; zakład zajmował się pracami remontowymi w państwowych gospodarstwach rolnych w całym powiecie; zajmował się budową zbrojeń.
- **od 23 lutego 1981r. do 23 maja 1981r.** - zatrudnienie w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w K. (następnie jako (...) spółka akcyjna) na stanowisku zbrojarza-betoniarza; okres uznany w zaskarżonej decyzji przez pozwanego.
- **od 24 maja 1981r. do 19 października 1989r.** - zatrudnienie w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...); ubezpieczony został zatrudniony na podstawie umowy o pracę z dnia 24 maja 1981 r. na okres próbny wynoszący 14 dni, a po jego upływie na czas nieokreślony; do pracy ubezpieczony zgłosił się w dniu 24 maja 1981 r., od dnia 24 maja 1981 r. do dnia 31 grudnia 1987 r. ubezpieczony wykonywał pracę zbrojarza; w dniu 13 lutego 1982 r. ubezpieczony otrzymał tytuł mistrza w zawodzie zbrojarz.; od dnia 01 stycznia 1988 r. zajmował stanowisko majstra budowy w (...) w K.; jako majster ubezpieczony nadzorował prace zbrojarskie i betonowanie.
- **od 02 listopada 1989r. do 10 czerwca 1991r.** - praca w pełnym wymiarze czasu pracy na budowie eksportowej spółki (...) w L.; zatrudnienie do pracy za granicą nastąpiło za zgodą macierzystego zakładu pracy - (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...); ubezpieczony zajmował stanowisko zbrojarza; pracował na zbrojarni i wykonywał zbrojenia chodników.

W ocenie Sądu Okręgowego, wobec udowodnienia wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych ubezpieczony A. C. (1) spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnął 60 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze

25 lat, przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i złożył stosowany wniosek o przekazanie zgromadzonych tam środków, a także spełnił przesłankę udokumentowania stażu co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. We wszystkich okresach pracę wykonywaną przez ubezpieczonego należy kwalifikować z pkt. 4 działu V wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. nr 8 poz.43), z tym zastrzeżeniem, że w okresie gdy ubezpieczony zajmował stanowisko majstra i nadzorował pracę zbrojarskie kwalifikacja okresu winna nastąpić z pkt. 4 działu V wykazu A w związku z pkt. 24 działu XIV.

W konkluzji Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, w punkcie I sentencji wyroku zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 18 października 2017 r. i przyznał ubezpieczonemu A. C. (1) prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 1 września 2017r. Sąd Okręgowy wziął pod uwagę fakt, iż ubezpieczony ukończył wiek 60 lat w dniu 27 czerwca 2017 r., wniosek o emeryturę złożył w dniu 28 września 2017 r. oraz dyspozycję art. 129 ust. 1 cyt. ustawy, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Jednocześnie działając na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy, Sąd wnioskując a contrario, w punkcie II sentencji wyroku nie stwierdził odpowiedzialności pozwanego organu rentowego za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, mając na uwadze fakt, iż dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego, mającego wpływ na jego prawo do wnioskowanego świadczenia.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie okoliczności, na podstawie których Sąd uznał odwołanie ubezpieczonego za zasadne zostały ostatecznie wyjaśnione w drodze uzupełnienia materiału dowodowego o akta osobowe oraz zeznania świadków i ubezpieczonego wyjaśniające zakres obowiązków i charakter pracy ubezpieczonego, co uzasadnia zastosowanie dyspozycji art. 118 ust. 1a ustawy poprzez wnioskowanie a contrario.

SSO Ewa Piotrowska